

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ПОЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
ФУНДАЦІЯ РОЗВИТКУ ДВОМО
ВНОСТІ «EDUNOWA»

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Збірник тез доповідей
V Міжнародного науково-методичного семінару
та матеріалів Олімпіади знань про Польщу
«Луцькі Діалоги з польською культурою – 2024»*

Київ – Луцьк – Варшава, 14–18 жовтня 2024 року

Луцьк
Вежа-Друк
2024

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри
полоністики і перекладу
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 3 від 15 жовтня 2024 року)

ОРГАНІЗАТОРИ:

Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України
Полоністичний Бюлетень Польської академії наук
Фундація розвитку двомовності «Edupova»
Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Інститут Польщі
Факультет філології та журналістики
Навчально-наукова лабораторія українсько-польського перекладу
Навчально-науковий інститут неперервної освіти

Голова оргкомітету:

Анатолій Цьось, ректор Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор фізичного виховання і спорту, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

Наукові керівники:

Наталія Богданець-Білокаленко, доктор педагогічних наук, завідувач відділу навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури Інституту педагогіки НАПН України;

Світлана Сухарєва, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри полоністики і перекладу Волинського національного університету, координатор Інституту Польщі;

Наталія Цьолик, кандидат філологічних наук, доцент кафедри полоністики і перекладу Волинського національного університету, координатор Інституту Польщі, завідувач Науково-навчальної лабораторії українсько-польського перекладу;

Лілія Лавринович, декан факультету філології та журналістики, кандидат філологічних наук, доцент, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Світлана Степанюк, завідувач відділу гуманітарних дисциплін, Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти;

Олег Дикий, директор Навчально-наукового інституту неперервної освіти ВНУ ім. Лесі Українки, кандидат педагогічних наук, Волинський національний університет імені Лесі Українки.

С 34 **Стан і перспективи методики вивчення польської мови у закладах середньої та вищої освіти:** зб. тез доповідей ; Київ – Луцьк – Варшава, 14–18 жовт. 2024 р. – Луцьк : Вежа-Друк, 2024. – 257 с.

Тези міжнародного семінару (14–18 жовтня 2024 року, Інститут педагогіки НАПН України - Волинський національний університет імені Лесі Українки - Полоністичний бюлетень ПАН) присвячені дослідженню методики викладання польської мови у закладах середньої та вищої освіти, її лінгвістичним, літературознавчим і перекладознавчим аспектам, а також зв'язку з іншими суміжними дидактичними дисциплінами. Звернено увагу на інноваційні методи вивчення іноземної мови в умовах цифрового розвитку суспільства. Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних закладів вищої освіти та вчителів загальноосвітніх шкіл.

УДК 373.016:811.162.1+811.162.1:378.016(08)

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024

© Факультет філології та журналістики, 2024

© Інститут Польщі, 2024

© Навчально-наукова лабораторія українсько-польського перекладу, 2024

© Навчально-науковий інститут неперервної освіти, 2024

© Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, 2024

ЗМІСТ

Baj Olena, Sterenczuk-Bohdanowa Natalia	
Ludowy styl mówienia w powieści Władysława Reymonta «Chłopi».....	6
Krzysztof Nadija	
Obraz polskiego miasta w trylogii kryminalnej Zygmunta Miłoszewskiego.....	10
Бай Олена	
Творчий шлях В. Шимборської до Нобелівської премії	13
Білань Ірина (науковий керівник: Бай Олена)	
Складносурядні синтаксичні зв'язки в романі Миколи Лозинського «Книга»	16
Боднарчук Ірина (науковий керівник: Сухарєва Світлана)	
Особливості молодіжної тематики у повісті Ізабелли Сови «Смак свіжої малини»	19
Будько Мар'яна (науковий керівник: Полежаєва Тетяна)	
Фраземіка в контексті творчості Віслави Шимборської	22
Вакуліна Карина (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Зародження епохи позитивізму в Польщі в ХІХ ст.....	27
Васейко Юлія, Котушко Ірина	
Функції прикметників на позначення емоцій у романі «Вогнем і мечем».....	30
Василенко Юлія (науковий керівник: Полежаєва Тетяна)	
Особливості найпопулярніших польських молодіжних сленгізмів	34
Васянович Ганна (науковий керівник: Вікторія Остапчук)	
Мотивна парадигма фразок Станіслава Кошевського.....	37
Вишневська Оксана	
До питання інтерпретації поетичного тексту здобувачами освіти.....	40
Горела Карина (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Візія України у творчості Богдана Юзефа Залеського	44
Грицевич Юрій	
Полонізми в тексті повісті «Царівна» О. Кобилянської.....	48
Давидюк Софія-Олександра (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Авторські неологізми у творчості Ю. Тувіма.....	52
Демусь Аліна (науковий керівник: Бай Олена)	
Сленгова лексика в сучасному польському медіапросторі	57
Демченко Наталія, Чала Анна	
Мовні засоби впливу в сучасній польській рекламі: лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні	60
Діхтярук Ганна (науковий керівник: Васейко Юлія)	
Маніпуляції в медіапросторі: специфіка функціонування	65
Дудай Каріна (науковий керівник: Яручик Віктор)	
Граматичні трансформації під час перекладу публіцистичних текстів видання «Gazeta Wyborcza» на українську мову.....	68
Дудник Альбіна (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Творчість Адама Міцкевича раннього періоду	72
Кійко Дарія (науковий керівник: Полежаєва Тетяна)	
Стилістичні засоби реалізації польських прислів'їв і приказок про добро і зло в польській мові	75
Климчук Марія (науковий керівник: Бай Олена)	
Мовно-стилістичні особливості пейзажної лірики Яна Каспровича.....	78
Кметь Надія (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Проблематика поетичної творчості Антонія Слонімського	81
Колган Олена, Колган Тетяна	
Розвиток країнознавчої компетентності студентів засобами краєзнавства під час вивчення польської мови як іноземної.....	85
Колеснікова Юлія	

Формування загальнокультурної компетентності засобами взаємодіяції історико-полоністичного контенту: виклики, можливості, перспективи	89
Кушнарєва Марина, Маторіна Наталя	
Про використання вчителем-словесником <i>перекладацької лабораторії</i> як активної форми навчання у ЗЗСО	94
Лоза Юлія (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Картини української природи й побуту в поемах Юліуша Словацького «Beniowski» «Sen srebrny Salomei»	99
Ляшук Наталя (науковий керівник: Васейко Юлія)	
Мовні засоби впливу в сучасній польській рекламі: лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні	102
Ляшук Наталя (науковий керівник: Вишневська Оксана)	
Перекладацька версія Дмитра Павличка вірша «Tumczasem» Ципріяна-Каміля Норвіда	105
Мазурчук Олег	
Фізичне виховання як необхідний компонент інтегрального розвитку студента-полоніста.....	109
Маторіна Наталя	
Актуальний дидактичний матеріал у контексті вивчення польської мови та літератури у ЗВО (на матеріалі творчої спадщини Бруно Шульца).....	112
Махновець Дарина (науковий керівник: Вишневська Оксана)	
Вербальне наповнення вірша «Samotność» Ципріяна Каміля Норвіда та його перекладу українською мовою.....	115
Мельник Валерія (науковий керівник: Васейко Юлія)	
Аудіовізуальний переклад з польської на українську мову серіалу «Dziewczyny ze Lwowa»/«Наші пані у Варшаві»	119
Мельник Людмила (науковий керівник: Остапчук Вікторія)	
Еквівалентність перекладу польських фразеологізмів українською мовою	124
Михалюк Юлія (науковий керівник: Вишневська Оксана)	
Перекладацька рецепція вірша «Liczba Pi» Віслави Шимборської.....	127
Музичук Аліна (науковий керівник: Сухарєва Світлана)	
Феміністичні мотиви польської жіночої прози	131
Новосад Вероніка (науковий керівник: Васейко Юлія).	
Засоби реалізації категорії ввічливості у діловому польському спілкуванні	134
Онопрійчук Олександра (науковий керівник: Вишневська Оксана)	
Перекладознавчий аналіз вірша «Spartakus» Ципріяна Каміля Норвіда	137
Остапчук Вікторія	
Мовні ресурси відтворення в перекладі словесно-образної структури оригіналу (на матеріалі поеми А. Міцкевича «Pan Tadeusz» і перекладу М. Рильського).....	140
Панас Вікторія (науковий керівник: Вікторія Остапчук)	
Інтерактивні методи викладання польської мови для іноземців: традиційний vs інноваційний підхід	143
Пашкевич Катерина (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Інтерактивні методи викладання польської мови для іноземців: традиційний vs інноваційний підхід	147
Полежаєва Тетяна, Дубій Ангеліна	
Польський сленг і його джерела.....	150
Сахарук Анастасія (науковий керівник: Вишневська Оксана)	
Порівняльний аналіз поезії Віслави Шимборської «Trochę o duszy» та її перекладу	154
Сідельник Вікторія (науковий керівник: Вишневська Оксана)	
Вірш «Czemu nie w chórze?» Ципріяна Каміля Норвіда та переклад Дмитра Павличка: зіставний аналіз.....	157
Скібіцька Ольга (науковий керівник: Оксана Вишневська)	
Вірш «Możliwości» Віслави Шимборської та його переклад українською: зіставний аналіз.....	161
Скібіцька Ольга (науковий керівник: Цьолик Наталя)	
Лексичні особливості науково-технічного перекладу	164

Срюбко Ірина (науковий керівник: Вікторія Остапчук)	
Лексико-семантичне поле концепту <i>любов</i> (<i>miłość</i>) у польській та українській фразеології	166
Сухарєва Світлана	
Міжнародний проєкт як метод формування перекладацьких здібностей полоніста: досвід і перспективи.....	169
Сухарєва Світлана, Кваша Оксана	
Ідейні цінності «покоління Колумбів» до проблеми актуалізації творчості воєнних літераторів	172
Темнікова Інна, Темніков Володимир, Маторіна Наталя	
Міжпредметні мовно-літературні зв'язки на заняттях зарубіжної літератури як шлях до більш ґрунтовного розуміння художнього твору (на матеріалі творчості польських письменників).....	175
Толошна Альона (науковий керівник: Полежаєва Тетяна)	
Подолання культурної травми в жанрі горор (на прикладі роману І. Остаховича «Noc żywych Żydów»).....	180
Цьолик Наталія	
Розвиток умінь нотування у послідовному перекладі: початкові вправи як основа ефективного методу.....	183
Цьолик Наталія, Михалюк Юлія	
Анімалістичні образи у фразеології: порівняльний аналіз українських та польських виразів.....	186
Чепурко Софія (науковий керівник: Вишневська Оксана)	
Лексичний та композиційний аналіз вірша «Allegro ma non troppo» Віслави Шимборської та його перекладу на українську мову.....	189
Чепурко Софія (науковий керівник: Цьолик Наталія)	
Фальшиві друзі перекладача у фразеології (польсько-англійський контекст).....	191
Шелудченко Світлана, Яручик Олесь	
The importance of critical thinking in foreign language lessons.....	194
Шкарадюк Тетяна (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Проблема еволюції стилю Стефана Жеромського.....	198
Шнит Юлія (науковий керівник: Бай Олена)	
Теоретичні аспекти вивчення словесно-психологічного портретування.....	202
Шостак Мар'яна (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Творча концепція Яна Лехоня.....	205
Шумик Анна (науковий керівник: Вишневська Оксана)	
Порівняльний аналіз поезії «Kot w pustym mieszkaniu» Віслави Шимборської та його перекладу українською.....	210
Шумик Анна (науковий керівник: Цьолик Наталія)	
Економічна та юридична лексика в контексті польсько-українського перекладу	213
Шумська Інна (науковий керівник: Лавринович Лілія)	
Відображення травми в художньому репортажі Вітольда Шабловського «Sprawedliwy zdrajsu»	216
Яручик Віктор, Волочнюк Ірина	
Специфіка кіноперекладу: види та проблематика.....	219
Яручик Олесь (науковий керівник: Шелудченко Світлана)	
Концепція критичного мислення в освіті	224
Яручик Олесь (науковий керівник: Яручик Ольга)	
Методи розвитку критичного мислення учнів на уроках іноземної мови	228
Яручик Ольга	
Techniki nauczania czytania w języku obcym.....	232
Яручик Ольга, Верейко Іванна	
Багатогранність образу України в збірках Ю. Лободовського «Пісня про Україну» та «Золота грамота»	236
Materiały olimpiady «Łuckie Dialogi z Kulturą Polską – 2024» (uloż. Jerzy Kowalewski).....	241

Інна Темнікова – викладач-методист
Дніпровського фахового педагогічного
коледжу комунального закладу вищої
освіти «Дніпровська академія
неперервної освіти» Дніпропетровської
обласної ради;

Володимир Темніков – викладач вищої
категорії Дніпровського фахового
педагогічного коледжу комунального
закладу вищої освіти «Дніпровська
академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради;

Наталя Маторіна – кандидат
філологічних наук, доцент, докторант
кафедри полоністики і перекладу
факультету філології та журналістики
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Міжпредметні мовно-літературні зв'язки на заняттях зарубіжної літератури як шлях до більш ґрунтовного розуміння художнього твору (на матеріалі творчості польських письменників)

«Зарубіжна література як навчальний предмет є, з одного боку, системою планомірного тематичного впливу на духовність учня під керівництвом учителя, а з другого – складовою синтетичної гуманітарної освіти. Вона створює можливість реальної взаємодоповнюваності дисциплін у процесі навчання».

Л. Мірошніченко

Основне завдання сучасної освітології – підготовка вчителя нового покоління. Яким має бути сучасний учитель? Портрет нового вчителя в межах т. зв. цифрової рамки компетентностей містить перелік з основних п'яти загальних (= наскрізних) компетентностей, як-от: громадянська, соціальна, культурна, лідерська, підприємницька [1].

Стосовно об'єкту нашого дослідження – занять зарубіжної літератури в закладах освіти педагогічного спрямування – у пропонованій розвідці насамперед звертаємо увагу на компетентність культурну, згідно з якою сучасний учитель повинен цінувати українську й інші культури, поважати представників інших культур; відчувати й виявляти національну культурну ідентичність; творчо

самовиражатися, іншими словами, на компетентність, яка передбачає існування стійкого інтересу до вивчення мистецьких і культурних здобутків України та світу, уважного ставлення до культурних традицій українців, а також представників інших держав і народів; здатність розуміти й цінувати розмаїття творчих способів вираження й передачі ідей у різних культурах завдяки різноманітним видам і формам мистецтва тощо [4].

Для формування таких якостей (між іншим, як у викладачів, так і у вихованців) саме зарубіжна література як навчальна дисципліна має, на нашу думку, необмежені можливості й перспективи. Чому?

Предмет «Зарубіжна література» посідає особливе місце в навчально-виховній роботі закладів освіти педагогічного спрямування, оскільки завдяки використанню найкращих творів світової літератури (зокрема їхніх українськомовних перекладів) є можливість, з одного боку, презентувати здобувачам освіти непересічні культурні коди розмаїтого світу, з іншого – сприяти кращому пізнанню й розумінню реалій батьківщини, традицій рідної української культури, а як результат – адаптації здобувачів (як соціальній, так і психологічній) до сучасного мультикультурного суспільства. Найкращими помічниками в цьому сенсі виступають міжпредметні зв'язки, у нашому випадку насамперед мовно-літературні.

Проблему, яка студіюється в розвідці, досліджували й досліджують знані науковці, а саме: Ж. Клименко [2], В. Коптілов [3], Л. Мірошниченко [6], О. Орлова [7], С. Ревуцька, Т. Жужгіна-Аллахвердян, В. Введенська, С. Остапенко й Г. Удовіченко [8], М. Шемуда [9] та багато інших. Їхніми спостереженнями й висновками послуговуються автори статті.

Потужним засобом формування культурної компетентності, а також інструментом активізації пізнавальної діяльності здобувачів на заняттях зарубіжної літератури є використання як українськомовних перекладів художніх творів світової літератури, так і їх оригінальних версій, зокрема в порівняльно-зіставному аспекті. Вочевидь викладач насамперед повинен володіти повною інформацією щодо (не)наявності таких перекладів, а також розумітися на їхньому якісному аналізові. Оприлюднимо такі відомості на матеріалі творчості всесвітньовідомого галицького польськомовного письменника єврейського походження з нині українського міста Дрогобич Бруно Шульца (1892–1942).

Оригінальна творчість Бруно Шульца, народженого на українській землі письменника та живописця світової слави, має високе поцінування багатьох визначних майстрів художнього слова; це синтез кількох культур, вона може стати взірцем порозуміння й подолання міжнаціональних і міждержавних непорозумінь. На жаль, до українського мистецько-культурного обширу Бруно Шульц (через низку об'єктивних обставин) лише починає повертатися, але, на щастя, закріплюється й на освітянських теренах. Це стає можливим і завдяки багатом українськомовним перекладам шульцівських оповідок різними перекладачами.

Джерельна база дослідження – культова книга «Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича», яка містить 32 шульцівських оповідання [15], а також нещодавно віднайдене оповідання «Ундуля» в перекладі С. Бреславської [10]. Дотепер, як свідчать дослідження сучасних шульцознавців, прозові твори Бруно Шульца перекладали 17 фахівців (як одноосібно, так й у співавторстві): Юрій Андрухович, Андрій Бондар, Світлана Бреславська, Ольга Бунда, Тарас Возняк (псевдонім Тарас Матіїв), Лесь Герасимчук, Іван Гнатюк, Тетяна Думан, Ольга Корчинська, Віра Меньок, Андрій Павлишин (псевдонім Андрюс Вишняускас), Лев Скоп, Богдан Струмінський, Галина Хорунжа, Андрій Шкраб'юк, Микола Яковина, Микола Ярмолюк.

Переклад І. Гнатюка – максимальний відносно наближення до форми і змісту шульцівського твору; Т. Возняк поставив за мету перекласти новели Шульца якнайточніше до мови оригіналу, себто галицького діалекту з його неповторним колоритом, тому у возняківських перекладах трапляється багато полонізмів, що іноді ускладнює читання; Лесь Герасимчук не стільки знайомить читача з іншомовним оригіналом, скільки презентує власне суб'єктивне його сприйняття; найкращим, на нашу думку, є переклад Ю. Андруховича, завдяки якому оповідки в українській версії сприймаються як шульцівські оригінальні творіння тощо. Вочевидь у такого типу відомостях викладач зарубіжної літератури повинен добре знатися і враховувати їх при плануванні й організації інтегрованих занять мовно-літературного спрямування.

Цікавою є також інформація щодо кількісних показників того чи того українськомовного перекладу шульцівського оповідання. Так, за спостереженнями Н. Маторіної, оповідання Бруно Шульца мають шість («Птахи», «Цинамонові крамниці»), п'ять («Серпень»,

«Ошаління», «Манекени», «Німрод», «Пан», «Пан Кароль», «Вулиця Крокодилів», «Таргани», «Віхола», «Ніч великого сезону», «Весна», «Санаторій під Клепсидрою»), чотири («Липнева ніч», «Самота», «Мій батько йде в пожежники», «Друга осінь»), три («Трактат про манекенів, або Ще одна Книга Буття», «Трактат про манекенів. Продовження», «Трактат про манекенів. Завершення»), два («Книга», «Геніальна епоха», «Мертвий сезон», «Додо», «Едьо», «Пенсіонер», «Остання батькова втеча»; «Осінь», «Республіка мрій», «Комета», «Вітчизна») чи один («Ундуля») переклади [5].

Послугуємося при організації окресленої форми роботи у просторі шульцівського перекладацького дискурсу серією перекладів, започаткованих дрогобицьким видавництвом «Коло», особливістю яких є наявність оригінального шульцівського польськомовного тексту поряд з українськомовним перекладом; таке розміщення прозових творів особливо при нагоді стане освітянській спільноті, а також тим читачам, які, маючи можливість читати оригінальні твори Бруно Шульца, беруть різні перекладацькі адаптації з метою знайти в них не лише буквальні відповідності оригіналу або різницю, але й неповторний голос перекладача. Ідеться про оповідання «Склепи цинамонові» у перекладі Т. Думан і Л. Скопа [13; 14], «Птахи» у тлумаченні О. Бунди, Т. Думан і Л. Скопа [12] і «Комета» у перекладі О. Корчинської, Г. Хорунжої та Л. Скопа [11]. В інших випадках звертаємося до польськомовного видання оповідок Бруно Шульца [16].

Порівняння оригінальних оповідань Бруно Шульца, які написані польською мовою, і професійних перекладів, а також перекладів пересічних читачів-українців (у нашому випадку – здобувачів освіти), які, по-перше, володіють польською мовою і, по-друге, є шанувальниками багатогранної непересічної художньої (й образотворчої) спадщини Бруно Шульца, на інтегрованих мовно-літературних заняттях посприє вдосконаленню навичок читання літературних творів іноземною мовою (за умови вивчення відповідної мови в закладі освіти), багатосторонньому зіставленню оригінальних текстів з українськими художніми перекладами, врешті-решт безумовному формуванню культурної компетентності, про яку йшлося вище.

Сподіваємося, що систематизований та узагальнювальний фактичний матеріал запропонованої наукової розвідки допоможе викладачам зарубіжної літератури суттєво заощадити час при

підготовці цікавих інтегрованих занять мовно-літературного спрямування в закладах педагогічного освіти.

Література

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

2. Клименко Ж. В Науково-методичний лекторій для вчителя світової літератури «Специфіка вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи». *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 10. С. 28–34.

3. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.

4. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ: ВІД «Академія», 1997. 752 с.

5. Маторіна Н. Українськомовні переклади шульцівської художньої прози: наукометричний аспект. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»* / ред. кол. Марія Федурко (головний редактор) та ін. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 52. С. 45–52.

6. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник. Київ: Вища школа, 2007. 415 с.

7. Орлова О. В. Методика навчання зарубіжної літератури: навч.-метод. посіб. Полтава, 2021. 109 с.

8. Ревуцька С., Жужгіна-Аллахвердян Т., Введенська В., Остапенко С., Удовіченко Г. Особливості художнього перекладу: граматичний аспект: монографія. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2018. 116 с.

9. Шемуда М. Г. Художній переклад як важливий чинник міжкультурної комунікації. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія: Філологічні науки*. 2013. Книга 1. С. 164–168.

10. Шульц Б. (Верон Марселій). Ундуля / переклад з польської С. Бреславська. Збруч. 15.01.2022. URL: [2https://zbruc.eu/node/109940](https://zbruc.eu/node/109940).

11. Шульц Б. Комета: оповідання / Kometa / переклад з польської О. Корчинської, Г. Хорунжої, Л. Скопа; ілюстрації Тетяни Думан. Дрогобич: Коло, 2022. 120 с.: іл.

12. Шульц Б. Птахи / Ptaki / пер. з пол. О. Бунда, Т. Думан, Л. Скоп. Дрогобич: Коло, 2020. 64 с.

13. Шульц Б. Склепи цинамонові / Sklepy cynamonowe / пер. з пол. Т. Думан, Л. Скоп. Дрогобич: Коло, 2012. Вид. 1. 72 с.;

14. Шульц Б. Склепи цинамонові / Sklepy cynamonowe / пер. з пол. Т. Думан, Л. Скоп. Дрогобич: Коло, 2020. Вид. 2. 72 с.).

15. Шульц Б. Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. 384 с.

16. Schulz B. Sklepy cynamonowe. Sanatorium Pod Klepsydrą. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1994. 319 s.

